

ANGOR TUMANINING GEOLOGIK MUAMMOLARI

*Sharipov Xamroz
Nurmatov Ro'zimurod
Eshnazarov Qodirbek*

Termiz muhandislik texnologiya instituti "Neft-gaz va konchilik ishi" kafedrası

Annotatsiya: Hozirgi kunda geologik muammolari sifatida xalqimizni qiynab kelayotgan muammolaridan bu sho'rlanish muammosidir. birgina misol sifatida sho'rlanish muammosi ushbu hududda bu masala tumanda yaqinda yaqinda paydo bo'lgan emas.

Kalit so'zlar: Chang, sho'rlanish, suv, daraxt, zavir, kasallik.

Xozirgi bu muammoning yechimi sifatida ushbu hududlarda joylashgan dala maydonlari yaqinidagi suv tushish yo'llari ya'ni zavrlarning uz vaqtida qazish ishlarining samarali olib borilmaganligini aytib o'tishimiz mumkin. Buning natijasida yer maydonlarida suv sathining yuqoriligi sababli hududlarda sho'rlanish kopayib bormoqda buning natijasida esa tabiiyki yer unumdorligiga ta'sir qilmoqda. Buning sababi esa Angor tumanida suv sathining balandligi ayni vaqtda bu hududda yer ostini atiga ikki uch metr qaziganda suvning chiqishi va bu suvlar o'z navbatida sho'r ya'ni iste'molga yaroqsiz suvlar ekanligi bizga ma'lum. Sho'rlanish muammosining oldini olish maqsadida esa yangi suvni tejovchi texnika-texnologiyalarni joriy qilish va amaliyotda qollash xususan tomchilatib va sug'orish uskunalarini olib dalalarda foydalanish juda yuqori samarali ish beradi. Suvni tejash kam xarajat bilan yuqori samaradorlikka erishish ushbu hududda sho'rlanishga va suvsizlikka bardosh bera oladigan o'simliklar ekish ham bu muammoga qisman bo'lsada yechim bo'ladi. Sho'rlanish muammosi kelib chiqishining yana bir katta sababi bu yerdan noto'g'ri foydalanish ya'ni yerga turli xildagi yer uchun zararli ammo ekinlar uchun foydali deb hisoblangan dorilarning sepilishi. Buning natijasida yer unumdorligining pasayib ketishi natijada esa ekinlar ekish uchun yaroqsiz bo'lgan yerlar vujudga kelishining yaqqol isbotidir. Bundan so'ng tabiiyki yerda sho'rlanish yanada yuqori darajaga ko'tariladi va bundan yana bir katta muammo kelib chiqadi. Bu ham bo'lsa changlanish muammosidir bu masala birgina emas balki bir necha mililon aholining sog'lig'iga ta'sir qiladi. Sho'rlanish yuqori bo'lgan yerlardan ko'tarilgan chang zarralarining havoga ko'tarilishi natijada havo sifatining buzilishiga olib keladi. Angor tumani asosan tekislikda joylashib qolganligi tumanda tog'li hudud yuqligi chang va g'uborlarning keng miqyosda tarqalishiga yana bir imkoniyat yaratadi desak mubolag'a bo'lmaydi. Birgina chang zarralarining ko'tarilishi ortidan bir qancha kasalliklar paydo bo'lishiga va avj olishiga ham sabab bo'ladi bu esa yosh u qarining hayotiga o'z ta'sirini o'tkazmasdan qolmaydi. SHO'rlanish hududda o'sadigan daraxt va o'simliklarga ham ta'sir qilmoqda bunga misol daraxtlar ekiladi lekin unib o'sib ketishda qiynaladi sababi esa daraxt tomirlarining sho'rlanishga bardosh bera ushbu hududda yana bir yirik bu cho'llanish muommosidir hozirgi kunda cho'llanish jarayoning oldini olish maqsadida cho'llashgan hududlarga saksovul yantoq kabi cho'l o'simliklari ekilib hududlar asta sekin yaxshilanmoqda.

Angor tumanining yirik va ko'zga tashlanadigan muammolaridan yana biri bu iste'molga yaroqli suvlarining yetishmasligidir. Angor tumanining ayrim hududlariga ichimlik suvlari transport vositalari orqali Jarqo'rg'on va boshqa hududlardan tashib keltiriladi, bu esa suvning narxini tabiiy ravishda ko'tarilishiga olib keladi. Xozirgi kunda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida Sariosiyo tumanida joylashgan topalang suv omboridan minerallarga boyigan toza suvni olib kelish loyihasi juda yurtdoshlarimiz xususan Angor tumani aholisining hayotida muhim o'rin tutadi. Bu esa aholiga bir qator qulayliklar yaratadi ya'ni amalda suvga bo'lgan ehtiyojini to'la qonli qondiriladi. Bu esa xalqimizning prezidentimizdan rozi bo'lib yashashiga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. Adilxanov K.X. Mineralogiya. – Toshkent: MRI, 2013. Akbarov X.A.,
2. Mirxodjaev B.I. i dr. Metodologiya prognozirovaniya mestorojdeniy poleznych iskopaemyx. Tashkent: TashGTU, 2014.
3. Dalimov T.N. Istoriya magmatizma Tyan-SHanya. Tashkent: Universitet, 1989. 4. Dalimov T.N., SHayakubov T.SH. i dr. Geologiya i poleznye iskopaemye Respubliki Uzbekistan. Tashkent: Universitet, 1998.